

„Utamaro”

Wystawa drzeworytów Kitagawy Utamaro to wyjątkowa prezentacja arcydzieł sztuki japońskiej pochodzących ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie.

„Kitagawa Utamaro to jeden z największych mistrzów japońskiego drzeworytu okresu Edo (1603-1868), uchodzący za znawcę i piewcę kobiecego piękna. Był jednym z pierwszych Japończyków, którzy zafascynowali świat zachodni już w XIX wieku. Zachwycił odbiorców wydłużonymi proporcjami ciała, wyrafinowanymi kompozycjami, subtelnym, acz zdecydowanym operowaniem linią, która nadaje charakter bohaterom i kształtuje nie tylko formę, ale i atmosferę przedstawienia. Artysta skupia się na cechach charakteru, na pozycji społecznej i nakreśla relacje międzyludzkie. Osiąga efekt poprzez analizę postaci oraz mistrzowskie projektowanie scen. Żyjąc w epoce celebrującej przepływanie chwili, Utamaro poddaje się głównemu nurtowi *ukiyo-e* - obrazów przepływającego świata. Genialne i ponadczasowe osiągnięcia stylistyczno-formalne - m.in. zbliżenia kadru postaci, od ujęcia do kolan po całkowicie nowatorskie portretowe ujęcie twarzy, określane jako *ōkubi-e* (obrazy wielkich głów) - zaważyły na późniejszym portretowaniu przez innych japońskich artystów. Prezentowane na wystawie portrety kobiet pokazują go jako artystę patrzącego z wielką wrażliwością na swoje bohaterki. Zdaje się, że dostrzega piękno w każdej z nich” - pisze Beata Romanowicz, kuratorka wystawy.

Narracja wystawy prezentowanej w Gmachu Głównym Muzeum Narodowego w Krakowie jest prowadzona w oparciu o klasyczne kategorie tematyczne porządkujące japońską sztukę. Ekspozycję otwierają drzeworyty z kategorii „Wokół dzieci”, czyli *boshi-e* - obrazy matek z dziećmi, prezentujące ich wspólne zabawy często z dużym poczuciem humoru, bliskiego również odbiorcom spoza granic dawnej Japonii. Następnie pokazano *bijin-ga* - „Portrety pięknych kobiet” i kadry *ōkubi-e* - „Zbliżenia portretowe”. Dalej znajdują się liczne drzeworyty przedstawiające bogów szczęścia, historie miłosne czy obrazy erotyczne. Wyjątkową wartość wnoszą dwie unikatowe, jedyne istniejące na świecie grafiki. Pierwsza z nich, „Wódz Minamoto-no Yoritomo na polowaniu”, zaliczana jest do kategorii *musha-e*, czyli obrazów wojowników; druga, zatytułowana „Sadzenie ryżu”, nawiązuje do pejzażu *fukei-ga*.

Kuratorka wystawy nie tylko wybrała na ekspozycję dzieła pokazujące różnorodność i wyjątkowy styl Utamaro, ale też stworzyła wystawę w wystawie. Podkreśleniu piękna szat sportretowanych postaci służy bowiem prezentacja tkanin - kimon i innych strojów, takich jak narzuty *haori*, płaszczyki podróżne *michiyuki*, sandały *geta*, wachlarze, lustra czy chusty *furoshiki* wraz z akcesoriami. Przegląd

drzeworytów uzupełniają przykłady japońskiego rzemiosła artystycznego, m.in. wyroby z laki, przybory do kaligrafii, instrumenty muzyczne. Drzeworyty będą prezentowane w sposób odnoszący je do realiów ówczesnej epoki i jej kultury oraz świata otaczającego mistrza Utamaro, a także do tradycji, która wciąż jest kultywowana w Japonii. Łącznie na ekspozycji znajdzie się około 300 obiektów.

Zamiarem zespołu projektowego było uczynienie ekspozycji jak najbardziej dostępną. W tym celu do kilku obiektów zamówiono tyflografiki - plansze dla osób niewidzących, które przygotował Lech Kolasiński. Kuratorka i konsultant ds. dostępności Adrian Wyka przygotowali audiodeskrypcję, którą będzie można otworzyć za pomocą kodu QR. Zaplanowano również zestaw kart dla rodzin z dziećmi, które lubią zwiedzać aktywnie - do wyboru: „Utamaro-memory” lub „Utamaro-ubiory”. Publikacjami towarzyszącymi wystawie są katalog drzeworytów i album z poezją o miłości w nawiązaniu do świata owadów i małych stworzeń.

Bezprecedensową wartością prezentowanej wystawy jest możliwość stworzenia całej narracji wyłącznie na bazie kolekcji własnej Muzeum Narodowego w Krakowie, zbudowanej w oparciu o dar Feliksa „Mangghi” Jasieńskiego z 1920 roku oraz późniejsze zakupy i dary. „Należy podkreślić, że te najwyższej rangi zbiory cieszą się międzynarodową renomą, a Muzeum Narodowe w Krakowie regularnie prezentuje je na wystawach stałych i czasowych w kraju i za granicą. Wystawa Kitagawy Utamaro to kolejna w serii monograficznych wystaw poświęconych najstojniejszym twórcom *ukiyo-e* - poprzednia, poświęcona twórczości Katsushiki Hokusai, odbyła się w 2021 roku” - pisze Andrzej Szczerski, dyrektor Muzeum Narodowego w Krakowie.

Mamy nadzieję, że wystawa przybliży odbiorcy bogactwo kultury Japonii i wyjątkową twórczość Kitagawy Utamaro.

Wystawę patronatem honorowym objęła Ambasada Japonii w Polsce. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Tekst powstał w oparciu o materiały źródłowe autorstwa Beaty Romanowicz, kuratorki wystawy.

WYSTAWA „Utamaro”

Miejsce: MNK Gmach Główny

Czas trwania: 17.01.2025-13.04.2025

Godziny trwania:

poniedziałek: nieczynne

wtorek-niedziela: 10.00-18.00

Kurorka wystawy: Beata Romanowicz

Współpraca kuratorska: Agnieszka Gach

Koordinacja: Katarzyna Myszor

Projekt aranżacji wystawy: Wzorro Design

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Patronat Honorowy Ambasady Japonii w Polsce

Mecenas MNK: PGE Polska Grupa Energetyczna

Partnerzy Strategiczni MNK: Totalizator Sportowy

Instytucja współfinansująca: Toshiba International Foundation

Partner promocyjny: AMS

Partnerzy medialni: Onet, Polskie Radio, Wyborcza.pl, Wysokie obcasy.pl, National Geographic Polska, Torii, Tajfuny, Radio Kraków, Radio Kraków Kultura, TVP 3 Kraków

MNK Media:

Izabela Rak

irak@mnk.pl

tel. kom. 695 981 817

Stażystka ds. PR:

Aleksandra Suchońska

asuchonska@mnk.pl

tel. kom. 696 083 218